

Chmel, Rudolf

Nová monografia o slovenskom prozaikovi zo súčasného Maďarska

Opera Slavica. 2025, vol. 35, iss. 1, pp. 184-186

ISSN 1211-7676 (print); ISSN 2336-4459 (online)

Stable URL (DOI): <https://doi.org/10.5817/OS2025-1-21>

Stable URL (handle): <https://hdl.handle.net/11222.digilib/digilib.83773>

License: [CC BY-SA 4.0 International](https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/)

Access Date: 27. 02. 2026

Version: 20260225

Terms of use: Digital Library of the Faculty of Arts, Masaryk University provides access to digitized documents strictly for personal use, unless otherwise specified.

About the author

Ján Gallo

Constantine the Philosopher University in Nitra, Faculty of Arts, Department of Slavic Philologies, Nitra, Slovakia

jgallo@ukf.sk

<https://orcid.org/0000-0001-7113-9235>

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.

<https://doi.org/10.5817/OS2025-1-21>

Nová monografia o slovenskom prozaikovi zo súčasného Maďarska

ŠENKÁR, P.: *Prozaik Michal Hrivnák*. Vydavateľstvo Ivan Krasko, Nadlak 2024. 153 s. ISBN 978-973-107-209-8.

Naslovovzatý odborník na slovenskú literatúru v dolnozemskej prostredí, autor viacerých syntetických aj parciálnych prác, docent PaedDr. Patrik Šenkár, PhD., sa podujal na ďalšiu čiastkovú monografiu z tejto sféry cez prierez tvorbu a životom popredného predstaviteľa, chcelo by sa povedať postzakladateľskej generácie, ktorý jej dal charakteristickú pečať, Michala Hrivnáka. On do značnej miery zosobňuje údel tejto generácie, jej vývinové peripetie v poslednom vyše polstoročí, v ktorom sa angažoval v mnohých žánrových polohách, občianskych, kultúrnych, umeleckých, publicistických aktivitách. Tie v synergii formovali nielen literárne, ale širšie prostredie jej estetického, ale aj spoločenského uplatnenia v menšinovom i komplexnejšom zábere.

Autor vychádza z hlbšieho sociokultúrneho, vzdelanostného a národno-národnostného pôdorysu, na ktorom sa revitalizovala slovenská dolnozemska literatúra v jemne povedané zložitom politickom či geopolitickom priestore a čase, poznačenom historickými relikmi. Z tohto hľadiska sú pochopiteľné aj jeho exkurzy do týchto vrstiev, ktoré formovali Michala Hrivnáka a jeho pokolenie. Bolo to obdobie po druhej svetovej vojne, po nástupe totality, v ktorom neľahký zápas o identitu

samozrejme súvisel so vzdelávacími podmienkami, s možnosťami kultúrneho vyžitia, v istom zmysle to bol zápas nadväzujúci na obrodenecké tradície, jazykovo-literárne predovšetkým. Patrik Šenkár cez interpretáciu Hrivnákovej tvorby a aktivít mu dáva konkrétnu osobnú aj všeobecnú podobu. Zložitosť takejto prinajmenšom dvojdomej, ak nie trojdomej autorskej existencie je evidentná. Aktéri takejto menšinovej identity sú vlastne účastníkmi – okrem vlastného kontextu – aj univerzálnej či celonárodnej slovenskej, ale aj maďarskej tradície či kontextu, čo je na jednej strane prínos, ale aj istá komplikácia. Pre nich samých, ale aj pre ich vykladačov.

Centrálnymi časťami monografie sú kapitoly, v ktorých sa autor venuje jednotlivým prozaickým zbierkam Michala Hrivnáka: debutu s názvom *V prúde času*, resp. ďalším dvom prozaickým zbierkam (*Tulipány*, *Nadišiel čas*). Uvádzajú sa pritom pohľady odborníkov/teoretikov na dané publikácie, vyzdvihujú sa typické črty jednotlivých textov, pars pro toto: zobrazenie konaní, peripetií a údelov človeka v prozaickej zbierke *V prúde času*, pestrosť detského sveta v prozaickej zbierke *Tulipány*, neduhy tradičného i moderného časopriestoru v prozaickej zbierke *Nadišiel čas*. Patrik Šenkár tak aplikuje metodológiu objektívno-subjektívneho interpretačného prístupu k jednotlivým prototextom, často doplnený aj náležitými úryvkami z prototextov. Diskurzívnym čitateľom tak vlastne podáva obraz z minulosti a prítomnosti Dolnej zeme (t. j. o jednotlivcoch i mikrospoločnosti / slovenskej národnostnej menšine). A čo je azda najdôležitejšie: zdôrazňuje tak aj ono tradičné a moderné, jednoduché a zložité, konvenčné a neformálne – teda zvláštne, typické, príznačné.

Autorov pohľad kontúrujú kapitoly, v ktorých sa Michal Hrivnák „objavuje“ ako redaktor publikácií – napríklad o Lászlóovi Sziklayovi (opis životnej cesty, subjektívnych reminiscencií a objektívneho vedeckého prínosu v oblasti slovenskej literatúry v Maďarsku). Interpretácia tohto diela pritom obohacuje žánrovú škálu literatúry v slovenskom jazyku, ktorá vznikla v Maďarsku, resp. v neposlednom rade aj symbolický portrét Michala Hrivnáka ako autora, prozaika, zostavovateľa, editora, publicistu. Hrivnákova monografia o významnom agrárnom politikovi, békešabianskom rodákovi Ondrejovi Áchimovi Likierovi podáva nevšedný obraz o tejto vynikajúcej postave novodobej spoločnej slovensko-maďarskej histórie. Aj z tohto aspektu je predmentá knižná publikácia prínosom, akýmsi spojivom.

V deviatich kapitolách autor skladá mozaiku Hrivnákových prozaických, publicistických, editorských a ďalších aktivít, z ktorej vidno, že uchovávanie a rozvíjanie tejto identity jeho komplexnou tvorbou, akú ju prezentuje a interpretuje Patrik Šenkár, môže byť podnetné pre poznávanie jedného dôležitého, žiaľ neraz zabúdaného, segmentu našej literárnej prítomnosti.

Rukopis, ktorý uzrel svetlo sveta v nadlackom Vydavateľstve Ivan Krasko v rámci edície Knižnica Dolnozemskeho Slováka v novembri 2024 a bol prezentovaný (aj) na bratislavskom medzinárodnom knižnom veľtrhu Bibliotéka 7. novembra 2024,

je inšpirujúcim čítaním nielen pre odborníkov, ale aj pre laickú verejnosť, ktorá sa zaujíma o našich krajanov.

Rudolf Chmel

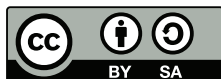
Bibliografia:

ŠENKÁR, P.: *Prozaik Michal Hrivnák*. Vydavateľstvo Ivan Krasko, Nadlak 2024. 153 s. ISBN 978-973-107-209-8.

About the author

Rudolf Chmel

Emeritus member of the academic community of the Faculty of Arts of Charles University, Faculty of Arts, Charles university, Prague, Czech Republic
chmelrudolf@gmail.com

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as images or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights.

<https://doi.org/10.5817/OS2025-1-22>

O litovských študentských vedeckých aktivitách: k zborníku odborných a vedeckých prác z dvoch ročníkov medzinárodnej študentskej konferencie vo Vilniuse

MICHAJLOVA, G. (ed.): *SLAVICA VILNENSIA I–II: Sbornik naučných trudov po materialam Pervych i Vtorych meždunarodnyh studenčeskich čtenij. Vil'njusskij universitet, 6 maja 2022 g. i 13–14 oktjabrja 2023 g.* Vil'njus: Izdatel'stvo Vil'njusskogo universiteta, 2024. 244 s. ISBN 978-609-07-1092-0.

Vilniuská univerzita (založená už v 16. st.) – najstaršia a najväčšia vysoká škola v Litve – predstavuje svojou víziou a stratégiou snahu o spojenie vedy, výskumu